

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. de heer H.J. Post, griffier
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Per e-mail: cie.zsw@tweedekamer.nl

Betreft: zienswijze BBW op kabinetsreactie IBO Problematische schulden dd. 11 oktober 2024 voor commissiedebat over Armoede & Schulden op 17 oktober 2024

Den Haag, 16 oktober 2024

Geachte leden van de commissie Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
Woordvoerders Armoede & Schulden,

De Beroepsvereniging van Bewindvoerders Wsnp (BBW) reageert graag op de kabinetsreactie op het IBO Problematische schulden dd. 11 oktober 2024. BBW is blij dat het kabinet werk wil maken van dit schrijnende probleem. Ook is de beroepsvereniging onder de indruk van het werk dat is verzet voor het IBO; het levert volgens haar een aantal interessante aanknopingspunten op om meer mensen met schulden te helpen.

Het kabinet begint haar brief met de ambitie uit te spreken dat het inzet op het terugdringen van het aantal mensen met problematische schulden. BBW waardeert die ambitie en waarschuwt tegelijkertijd dat dit probleem om doortastende maatregelen vraagt. De ambitie van het voorgaande kabinet was om het aantal mensen met problematische schulden *te halveren*. Dat is ondanks alle inzet niet gelukt. In tegendeel, tussen 2020 en 2022 steeg het aantal aanzienlijk.

Handen nodig aan het schuldenbed

Het kabinet wil daarom extra inzetten op vroegsignalering. Niemand kan tegen vroegsignalering zijn, want iedereen wil problemen liever voorkomen dan genezen. Toch plaatst BBW hier een bescheiden kanttekening. De ervaring en de cijfers laten namelijk zien dat mensen pas hulp vragen of accepteren als ze diep in de problemen zitten. De mens ziet de werkelijkheid vaak pas onder ogen als er geen ontkennen meer aan is. En mensen hebben ook hun trots en proberen hun problemen eerst zelf op te lossen.

BBW wil erop wijzen dat de toename van het aantal mensen met schulden ook te wijten is aan het feit dat de afgelopen jaren niet meer, maar **minder** mensen werden geholpen. Waar in 2015 nog 32.544 mensen een minnelijke schuldenregeling kregen, sloten in 2022 nog maar 16.423 mensen succesvol een schuldhelpverleningstraject af. Voor wettelijke schuldsaneringen – waartoe mensen toegang zouden moeten krijgen als een minnelijke regeling niet tot stand komt – is de dalende lijn nog steiler. In 2015 kregen 11.700 mensen een *schone lei* na een succesvol schuldsaneringstraject. In 2022 vonden nog slechts 1.877 burgers deze weg naar een schuldenvrij bestaan.

Dat betekent dat er meer handen nodig zijn aan het schuldenbed. In de eerste plaats zijn die handen nodig bij de gemeenten die de wettelijke verplichting hebben op basis van de Wgs om schuldhelp te verlenen. BBW sluit zich aan bij de oproep van NVVK om middelen voor gemeentelijke

schuldhulpverlening te **oormerken**. Gemeenten raken steeds meer in financieel zwaar weer; geormerkte gelden waarborgen een basisvoorziening aan gemeentelijke schuldhulpverlening.

Landelijke monitor schuldhulpverlening

Het kabinet werkt om diezelfde reden aan een kwaliteitskader voor gemeentelijke schuldhulpverlening dat in bestuurlijke afspraken wordt vastgelegd. Om te beginnen is BBW een groot voorstander van een basisdienstverlening in de schuldhulpverlening om de kwaliteit te borgen en (grote) verschillen in kwaliteit en beleid tussen gemeenten weg te nemen. BBW vraagt zich wel af of een kwaliteitskader concreet genoeg en niet te vrijblijvend is. We missen in Nederland de cijfers en gegevens om te toetsen hoe effectief de gemeentelijke schuldhulpverlening per gemeente daadwerkelijk is. Om het kwaliteitskader te kunnen toetsen is een **landelijke monitor** nodig, waar alle gemeenten aan meedoen, met uniforme parameters. De Wsnp-monitor zou als voorbeeld voor uniforme – en wettelijk verplichte – monitoring kunnen dienen. Wsnp-bewindvoerders ondergaan overigens een jaarlijkse audit op dossierniveau en zijn verplicht om 12 PE punten per jaar te behalen om hun kennis binnen het werkveld actueel te houden.

Maximale doorlooptijden cruciaal – anders doorverwijzen of *second opinion*

In een situatie van problematische schulden telt iedere dag. Want hoe langer mensen met hoge schulden kampen, hoe hoger niet alleen de schulden, maar ook de immateriële kosten door bijvoorbeeld chronische stress of ziekteverzuim oplopen. Het kabinet constateert dat schuldhulpverleningstrajecten soms lang duren, dat moet en kan vaak korter. Daarom is BBW een groot voorstander van het wettelijk vaststellen van **maximale doorlooptijden**: óók in het voortraject, voordat er schulden geregeld worden. Want juist daar verliezen we vaak tijd, terwijl in die fase vaak geen doorlooptijden worden vastgelegd.

Als een maximale termijn niet wordt gehaald, is het in het belang van de burger dat er actie wordt ondernomen. De schuldhulpverlener zou dan verplicht moeten worden om een dwangakkoord aan te vragen dan wel door te verwijzen naar de Wsnp. Want daar zijn het dwangakkoord en de Wsnp voor bedoeld. Is er twijfel of een minnelijke regeling daadwerkelijk onmogelijk is of worden de maximale doorlooptijden overschreden zonder dat er actie wordt ondernomen? Dan zou zowel de burger als de schuldhulpverlener een *second opinion* moeten kunnen aanvragen. Een tweede paar ogen doet vaak wonderen.

Dat laatste kan BBW bevestigen op basis van de pilot die is uitgevoerd waarin Wsnp-bewindvoerders werden ingeschakeld om de soms als lastig ervaren aanvraag voor toelating tot de Wsnp voor de gemeente te doen. In 89% van de dossiers kwam er een oplossing en in de helft van alle gevallen kwam de Wsnp-bewindvoerder alsnog tot een minnelijke regeling en was een Wsnp-traject niet eens nodig. BBW adviseert daarom om bij het bepalen van maximale termijnen ook de **verplichting tot doorverwijzing én de mogelijkheid voor een *second opinion*** vast te leggen.

Maximale doorlooptijden belangrijker dan reactietermijn schuldeiser

Als er een maximale doorlooptijd is, is dat impliciet al een maximale reactietermijn voor schuldeisers. Want dan zal immers een aanvraag voor een dwangakkoord dan wel de Wsnp moeten volgen. BBW adviseert daarom om primair in te zetten op maximale doorlooptijden, monitoring en handhaving van de naleving ervan, hierdoor voorkom je dat nieuwe wetgeving noodzakelijk is. Via het aanpassen van de basisdienstverlening kan deze maatregel direct het verschil maken voor 4000-7000¹ gezinnen per jaar of ze wel of niet een schone lei kunnen behalen.

---

¹ Bij een gemiddeld succesratio van 70% in een regulier minnelijk traject t.o.v. het succes ratio binnen de pilot van de secundaire route (89%) in verhouding tot het aantal geholpen mensen in 2022.

Aandacht voor ondernemers en andere groepen die weg naar gemeente niet vinden

Ondanks de vele aandacht – onder andere van de Nationale Ombudsman - voor het gebrek aan gemeentelijke schuldhulpverlening voor ondernemers, blijken deze en ook andere groepen minder vaak de weg naar de gemeente te vinden. Hun situatie vraagt soms om een andere aanpak dan die van gemeentelijke schuldhulpverlening.

Er zijn bovendien ook groepen in de samenleving die te weinig vertrouwen hebben in de overheid om in een kwetsbare situatie om hulp van hun gemeente te vragen. Uit de effectmeting van bovengenoemde pilot bleek dat de bewindvoerders die buiten de gemeente om schuldhulp verleenden, vaker deze groep bereikten. Dat betekent dat het mogelijk is om via één schuldenroute die verschillende bevoegde beroepsdisciplines inzet om schuldhulp te verlenen, meer mensen met schulden kunnen worden geholpen. Ze blijken elkaar immers niet te beconcurreren. BBW denkt graag met alle andere betrokken partijen en beroepsgroepen mee hoe deze schuldenroute goed kan worden ingericht.

Het kabinet stelt in haar brief ook voor om eventueel elementen uit de Wet homologatie onderhands akkoord (Whoa) voor ondernemers toe te voegen aan de Wsnp. Afhankelijk van de precieze invulling daarvan, staat BBW daar positief tegenover omdat dit een oplossing zou kunnen zijn voor een wettelijke pauzeknop, waarborging van termijnen en een borging van eigendomsbelangen vanuit de schuldeiser. Binnen dit nieuwe artikel is er dan ook gelijk ruimte voor een afbetalingsplan en een schuldenregelaar. Dit is niet alleen interessant voor eenmanszaken en ZZP'ers maar ook voor gewone particulieren die bijvoorbeeld doorverwezen worden door een gerechtsdeurwaarder vanuit zijn wettelijke zorgplicht.

Aparte begroting voor Armoede & Schulden

Het kabinet kondigde in het Regeerprogramma het *Nationaal programma Armoede en Schulden* aan. Dit programma moet zorgen voor een betere samenwerking tussen de verschillende ministeries op dit onderwerp en trekt daar ook extra budget voor uit. BBW onderschrijft de noodzaak tot een betere samenwerking tussen de ministeries. Ze zou de Kamer en het kabinet in overweging willen geven om het budget voor Armoede & Schulden in een aparte begroting op te nemen, waardoor de aangewezen bewindspersoon daaruit beleid kan financieren zonder voor ieder project onderhandelingen te moeten voeren met meerdere ministeries. De urgentie van dit onderwerp laat een 'van-het-kastje-naar-de-muur-tactiek' tussen de ministeries niet meer toe. Alle reden om met een eigen begroting grote stappen voorwaarts te zetten. Onze beroepsvereniging is daarbij graag sparring- en kennispartner.

Hoogachtend,

Michiel Noordzij
Voorzitter BBW

